

Ky dokument nuk është prova. Prova janë bajtët e ruajtur: HTML-ja e faqes, pamja e saj, dhe zinxhiri i hash-eve që i lidh. Kjo dëshmi është paraqitja e tyre, e prodhuar automatikisht. Verifikohet me kodin më poshtë **pa na pyetur ne**.

ARTIKULLI

TITULLI	Speciale/ Fusha që hesht dhe shkatërrimi i varreve ilire në Bajkaj, dëshmitë se si u rrafshua thesari arkeologjik në Delvinë - Shqiptarja.com
ADRESA	https://shqiptarja.com/lajm/speciale-fusha-qe-hesht-dhe-shkaterrimi-i-varreve-ilire-ne-bajkaj-deshmite-se-si-u-rrafshua-thesari-arkeologjik-ne-delvine
BURIMI	shqiptarja.com
GJENDJA	edited

KOHA

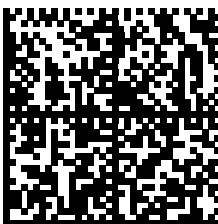
KAPUR NGA NE	4 tetor 2026, 05:30:49 UTC <i>Dritarja jonë e pasigurisë: ± 300 s — intervali me të cilin e kontrollojmë këtë burim.</i>
DEKLARUAR NGA PORTALI	4 tetor 2026, 05:29:57 UTC <i>Koha e deklaruar vjen nga pala që po vlerësohet. Ora jonë nuk preket prej saj, dhe të dyja shfaqen këtu të ndara.</i>

HASH-ET · SHA-256

PËRMBAJTJA	16511e1bc073a409e9df234206db1966f7f2ee4ea990c5beb78f3856df41d0d7
TEKSTI	d791f30aceac48aef2f61b9862d6df371750ec817ef7ba13a289e4c5e99b7712
PAMJA	b98f8ed96acb2e81a54b656bde0b890a371affa171cba6f6b7eb1fcf117136f0

ZINXHIRI I PROVËS

KJO HYRJE	a2c8a4871b0cfe8fb308ecc8af57a6c5ebacbb4db4c2489b954aa4c13eb29a51
E MËPARSHMJA	cc8103ef2130b9f557f503d2037e6239b81bc02750c15f4fc2ec30a317dcae44
RRËNJA MERKLE	34de7e9318f2c59a047537372f0f8c53237d27713d0b5518418f3be0140dc95e
ANKORIMI	submitted — dërguar, ende pa bllok <i>Deri te blloku, kjo provon integritetin, jo kohën.</i>

SKANOJE PËR TA VERIFIKUAR

Kodi të nxjerr te eksploruesi i STAMLES. Ai regjistër nuk është yni: nëse serveri ynë bie nesër, vula mbetet aty ku është.

Faqja tregon njërën nga tri gjendjet — **nuk u gjet**, **në radhë**, ose **e konfirmuar** me bllokun, rrënjën Merkle dhe transaksionin në Polygon. Krahazo hash-in që gjen atje me atë të shtypur më lart: nëse përputhen, kjo kapje ekzistonte para asaj ore, dhe ne nuk mund ta kishim ndryshuar pas saj.

https://scan.stamles.eu/verify/a2c8a4871b0cfe8fb308ecc8af57a6c5ebacbb4db4c2489b954aa4c13eb29a51

PAMJA E FAQES

Renderuar nga HTML-ja jonë e ruajtur, jo nga rrjeti. **Riprodhon kopjen tonë, jo pamjen e atëhershme:** stilet dhe imazhet e largëta mund të mos ekzistojnë më ose të kenë ndryshuar.

Motori: chromium-stored+assets · dritarja 1280×1024 px

POP 5

Lajmet më të lexuara të 5 minutave të fundit

Korçë/ Aksident i rëndë në afërsi të fshatit Giflig, humb jeten 60-vjeçari! Plagoset punonjësi i Policisë

<>

Speciale

Speciale/ Fusha që hesht dhe shkatërrimi i varreve ilire në Bajkaj, dëshmitë se si u rrafshua thesari arkeologjik në Delvinë

Tumat e Bajkajt u mbijetuan mijëra vjetëve, por sot ato nuk ekzistojnë më. Që nga gjurmimet e vitit 1970 e deri më sot, ky thesar arkeologjik u mbulua nga bimësia dhe harresa. Në këtë fushë nuk ka mbetur më asnjë shenjë apo tabelë që të tregojë historinë e saj.

Limos Didani

4 Tetor, 07:26 | Përditësimi: 4 Tetor, 07:38

f Share Tweet

A A

Misteri në qafën e Breshërit - Kjo fushë në perëndim të fshatit Bajkaj, buzë rrugës së re Kardhiq-Delvinë, duket si një hapësirë e zakonshme rurale. Por nën këtë tokë dhe rreth e rrotull saj, fshihet një histori tremijëvjeçare që sot thjesht hesht. Pak udhëtarë e dinë se këtu, në vendin e quajtur "Qafa e Breshërit", dy monumente madhështore të periudhës ilire sfiduan kohën për shekuj me radhë.

Githçka nisi të ndryshonte në fillim të viteve '70. Për banorët vendas, shëmbëllenin me disa ngritje të çuditshme dhe, por për sytë e mprehtë të shkencës, ishin portat e një bote të lashtë.

"Ndoshta kam qenë në moshë të vogël, por rreth viteve 1970-1971, kur u kryen gjurmimet atje, kishte disa kodra të vogla, të cilave ne u thoshim "kokojka". Dukeshin sikur i pickshte bërë dikush me dorë dhe thuhej se aty kishte varreza...", shprehet Kosta Sinani, banor i zonës.

[Sh]
com

LEXO EDHE:

Projekti për Muzeun Hebraik në Vlorë, banorët sërish protestë: Dëmton historinë dhe identitetin e qytetit

Ajo që fëmijët e fshatit e quanin "kokojka", në vitin 1970 do të tërhiqte vëmendjen e një prej emrave më të njohur të arkeologjisë shqiptare, Dhimosten Budinës. Ai nisi një ekspeditë që do të ndryshonte kuptimin mbi prehistorinë e këtij rajoni. Zona u rrethua menjëherë, duke u kthyer në një mister të vërtetë për komunitetin lokal.

"...Më pas erdhi një grup arkeologësh nga Tirana... Atje nuk mund të afroheshe, sepse gjithçka konsiderohej sekret. Mësuam se ishin gjetur disa qypa dhe objekte antike shumë të vjetra. Pasi gjurmimet përfunduan, ne shkuam atje për kuriozitet... dhe pamë se zona ishte gërmuar. Kishte objekte të vjetra, tjegulla, qypa dhe copa të vogla të thyera", tregon Kosta Sinani.

Thesari nën shtresat e dheut - Raportet zyrtare të Dhimosten Budinës zbuluan detaje magjepsëse. Vetëm tre metra larg njëra-tjetrës, dy tuma të mëdha prej shtresash dheu e gurësh u hapën pas 3,000 vjetësh. Njëra prej tyre mbartte një sekret të madh: 43 varre të ndërtuara me rrasa guri gëlqeror, si arkëza të vogla memorieje. Trupat ishin vendosur në pozicion të tillë si të mbledhur si në gjumë, ndërsa katër të tjerë ishin djegur sipas ritualit të kohës. Por ajo që mahniti arkeologët ishte varri qendror.

Ky varr, me shtatë enë qeramike të formave të ndryshme, u kthye në çelësin e datimit. Ai vërtetoi se tumat i përkisnin fundit të Epokës së Bronzit dhe fillimit të Epokës së Hekurit, rreth shekullit të XII para Krishtit. Për këtë kulturë do të shkruante edhe profesori i njohur evropian, Nikolas Hamen, duke e lidhur Bajkajin me rrjetin e madh të tumave ballkanike. Kërkimet vazhduan edhe më vonë, në vitet '80, duke përfshirë si krah pune edhe të rinjtë e zonës.

"Në vitet 1979-1982 isha nxënës në shkollën e mesme në Delvinë... Në vitet 1980-1981,

disa arkeologe na moren per te punuar ane ne kryem germime pikerisnt ne vendin ku ndodhemi sot... Gërmimet i kryenim me shumë kujdes. Një gjë më bënte veçanërisht përshtypje: sa herë që gjenim diçka, arkeologët gëzoheshin sikur të kishin gjetur flori... Gjatë punës na këshillonin vazhdimisht që të tregoheshim shumë të kujdesshëm... Sot, në këtë vend nuk ka asnjë shenjë... Megjithatë, këtu është gjetur një thesar. Jo një thesar me flori, por një thesar që dëshmon se kjo zonë është jashtëzakonisht e pasur...", tregon Ilirjan Liçaj, kryetar i fshatit Bajkaj.

Arteria e lashtë dhe gurët e harruar - Pse ishin ngritur këto tuma pikërisht këtu? Përgjigja fshihet te gjeografia. Lugina e lumit të Kalasës dhe Qafa e Skërficës nuk ishin thjesht peizazhe natyrore, por një nga arteriet më të rëndësishme tregtare dhe ushtarake të antikitetit. Një rrugë strategjike që lidhte dy portet e mëdha të jugut, Butrintin dhe Sarandën, me brendësinë e Ballkanit e deri në Maqedoninë e lashtë. Udhtëtarë, karvanë dhe ushtri kanë kaluar përmes kësaj qafe për mijëra vjet, duke lënë pas gjurmë që shpesh dalin në dritë krejt rastësisht.

"Këtu jemi në fushën e Bajkajt, në luginën e lumit të Kalasës... Është shumë interesante të kemi parasysh se pikërisht në këtë zonë, deri pranë Qafës së Skërficës, ka pasur edhe zbulime të tjera të rastësishme të varreve që u përkisnin periudhave të ndryshme të antikitetit. Kjo na tregon qartësisht se këtu kalonte një prej arterieve kryesore të lëvizjes së karvanëve...", shprehet Auron Tare, studiues.

Kjo hapësirë mbart edhe kujtesën e ngjarjeve dramatike të treguara brez pas brezi. Emrat e vendeve këtu nuk janë të rastësishëm; ato mbajnë vulën e gojëdhënave lokale, si ajo që shpjegon emrin e "Qafës së Breshërit" – një dëshmi e një fatkeqësie natyrore që detyroi një popullsi të tërë të shpërngulej.

"...Sipas një gojëdhëne, shumë vite më parë kishte bërë një mot jashtëzakonisht i keq... Banorët kishin pësuar dëme të mëdha, u kishte ngordhur bagëtia... Për këtë arsye ishin detyruar të largoheshin. Thuhet se pikërisht nga kjo histori vendi mori emrin "Qafa e Breshërit"... Këto rrëfime ne i kemi mësuar nga gojëdhënat..." tregon Ilirjan Liçaj, kryetar i fshatit Bajkaj.

Krahu i hekurt i modernitetit - Por ajo që natyra dhe shekujt e kursyen, nuk e kurseu dora e njeriut modern. Dekadat e fundit sollën transformime të mëdha infrastrukturore për zonën. Ndërtimi i autostradës së re Kardhiq-Delvinë, aq e domosdoshme për zhvillimin ekonomik, u kthye në një dënim pa të drejtë apeli për trashëgiminë në terren. Ekskavatorët dhe mjetet e rënda gërmuan mu mbi trasenë ku preheshin tumat e lashta, duke i mbuluar ato me harresë, beton dhe bimësi.

"Kur u ndërtua autostrada, në atë vend kaloi traseja e rrugës dhe pjesa më e madhe e zonës u gërmua. Tumat janë mbuluar nga bimësia dhe ne nuk kemi dijeni se çfarë është bërë me to...", shprehet Kosta Sinani, banor i zonës.

"Rreth 10-15 vjet më parë, kur u ndërtua rruga Kardhiq-Delvinë, një pjesë e kodrës u kthye në trase... Për kohëzotë, pas ndarjes së tokave, parcela ku kryenim gërmimet më takoi mua... Ne e mbollëm atë me ullinj. Kur hapnim gropat, na dëllnin vazhdimisht pjesë tjegullash, madje edhe tjegulla të plota. Atëherë m'u kujtuan fjalët e arkeologëve...", tregon Ilirjan Liçaj, kryetar i fshatit Bajkaj.

Tumat e Bajkajt sot nuk ekzistojnë më fizikisht. Ato janë rrafshuar plotësisht. Nuk ka asnjë shenjë, asnjë gardh mbrojtës dhe asnjë tabelë që t'u tregojë mijëra turistëve që kalojnë çdo ditë përmes këtij aksi se po shkelin mbi një histori 3,000-vjeçare. Por a është e thënë që kjo hapësirë të mbetet thjesht një fushë që hesht?

"Ajo që është shumë interesante, por njëkohësisht edhe shqetësuese, është se, siç e shohim, këtu nuk ka absolutisht asnjë shenjë... Ato janë rrafshuar dhe janë zhdukur... Ajo që do të ishte me shumë interes është që këtu, pranë rrugës, të ndërtohej një stacion i thjeshtë ndalimi, me tabela shpjeguese, për të treguar rëndësinë që ka kjo zonë... Në këtë mënyrë, zonës dhe kësaj hapësire do t'u jepej vlera që meritojnë...", shprehet Auron Tare, studiues.

Njerëzit që u varrosën këtu 3,000 vjet më parë mbeten pa emër. Por dëshmitë e tyre, të ruajtura në shënimet e Dhimoshten Budinës dhe në muzeumet tona, kërkojnë të shpëtohen nga harresa. Sepse kur humbet një monument, humbet një dëshmi. Por kur harrohet historia e tij, ajo që humbet përgjithmonë është vetë kujtesa jonë kombëtare.

R.Xh/E.H/Shqiptarja.com

TAG: delvine varreza iliret Vlore zbulim arkeologjik

Sa e vlerësoni këtë artikull? ★ ★ ★ ★ ★

LAJMET MË TË VLERËSUARA

Komente

Komento

Ndalohet reprintsisht ripublikimi i këtij shkrimi, sipas nenit 80, ligji 35/2016

SH
COM

Sondazhi i ditës:

Dërgues autorit: ligji duhet të ndëshkojë edhe kë që bëjnë publike videot

3 Tetor, 19:15

Përfaqësimi, një dritë e ndriçimit që ka bërë punën tuaj
intime private?

Po Jo Nuk e di

Lajme të tjera

Kontrollet e policisë në Vlorë, fokus automjetet me xhama të zinj dhe personat në kërkim (VIDEO)

3 Tetor, 22:14

Dosja Zvërneci/ Projekti i parë me hotele e rezidenca deri në 8 kate, qeveria: E kundërshtuam për të mbrojtur natyrën! Ja argumentet! Publikohet edhe marrëveshja me Kushner për Sazanin (VIDEO)

Isa Myzraj

3 Tetor, 18:01

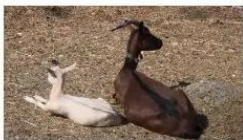

Duart që kthejnë historinë në kujtime, artizanët e Butrintit sjellin traditën përmes suvenireve me dru e lëvozhga veze: Kam rritur 7 fëmijë me këtë punë (VIDEO)

Limos Didani

3 Tetor, 16:37

Murtaja 'gllabëron' bagëtisë në Selenicë, asgjësohen mbi 700 krerë! Për 1 muaj u infektuan 4 ferma, rrezikojnë dhe të tjerat (VIDEO)

Armand Xhelili

2 Tetor, 13:12

Mbante pa leje një kallashnikov dhe municion luftarak, arrestohet 29-vjeçari në Vlorë

1 Tetor, 15:27

Sarandë/ Gjykata korrigjon gafën e Prokurorisë. Hiqet sekuestroja ndaj hotelit 'Central Park Premium' të ndërtuar me leje në Ksamil

1 Tetor, 13:13

Opozita në Sarandë propozon që Ksamilin të dalë bashki më vete, nis mbledhja e firmave për referendum

Limos Didani

30 Shtator, 16:10

Zbulohet shkaku i shpërthimit në pikën e karburantit në Sarandë, i plagosuri po punonte me gurë fresibël në depozitë! Objekti prej 3 muajsh pa punë

Limos Didani

30 Shtator, 13:37

Zhdukët pa gjurmë 72-vjeçarja në Vlorë, vajza nga Belgjika apelon: Na ndihmoni ta gjejmë

29 Shtator, 18:52

Po kryente punime në një banesë, bie nga skela 55-vjeçari në Sarandë

29 Shtator, 14:43

Abuzimi i 70-vjeçares në Vlorë, detajet: Fqinji e goditi me sëpatë në kokë dhe i vodhi 70 mijë lekë, më pas kreu marrëdhënie me të

29 Shtator, 14:06

Shpërthim në një karburant në Sarandë, dy të plagosur me djegie në trup! 40-vjeçari dërgohet me helikopter në Tiranë (VIDEO)

29 Shtator, 12:34

[Kodi Etik](#)

[Kontakt](#)

[Rreth Nesh](#)

[Raportoni Ju](#)

[Puno me ne](#)

[**Shqiptarja.com**]

Kërko

© 2011 - 2026 Shqiptarja.com - Ndalohet riprodhimi i paautorizuar i kesaj faqeje

Pamja këtu është e ri-koduar për ta futur në dokument. Artefakti autoritar është skedari WebP i ruajtur, dhe hash-i i tij është ai i shtypur te faqja e parë — pra dallimi është i verifikueshëm, jo i fshehur.